

Тогава победителят се обърнал към Солун. През същата още зима бива изгонен Димитрий, а владенията на стария му баща, ослепения Теодор, биват ограничени само до южномакедонските градове Воден, Остров и Старидол.

След Калимановата смърт непълнолътният му брат *Михаил Асен* (1246—1257), наричан обикновено *Мицо* (Μιτσης), умалително от Михаил, получил в наследство както държавата, тъй и войната⁶. Вместо него управлявала майка му — епиротка Ирина⁷. Срещу Ватацеса вече нищо не могло да се предприеме и тръбвало да се задоволят с мир и да се откажат от изгубените вече земи, т. е. от половин държавата си.

Скоро след това на запад се почнала нова война. Дубровчаните предизвикали сръбския крал Стефан Урош I. Но тъй като били слаби сами да водят войната, на 15 юни 1253 г. сключили нападателен и отбранителен съюз против сърбите с Михаил-Асена, чийто баща се отнасяше много добре към републиката им. Според дошлите до нас сведения за този договор, българи и дубровчани тръбало винаги съвместно да действуват спрямо сърбите, т. е. заедно да водят война срещу сръбския крал или да живеят с него в мир. В случай на война дубровчаните се задължавали да вдигат всичките си морски и сухопътни сили. Ако царят успе да завоюва Сърбия, дубровчаните поемали задължение да не приемат в града си нито краля Стефан Уроша, нито брата му Стефан Владислава. При такива условия царят от своя страна се задължавал да потвърди всички привилегии дадени с грамоти от сръбския крал на дубровчаните. Българските търговци в Дубровник и дубровнишките в България се ползват с еднакви права и привилегии. На 22 май 1254 г. към този съюз се присъединил и Радослав Холмски, жупан (на Западна Херцеговина), васал на маджарския крал. Но още през м. август с. г. крал Урош се помирил с дубровчаните и потвърдил всичките им предишни привилегии⁸. пакъ тогава той заживял в мир и с цар Михаил и дори му станал тастъ.

Едновременно с това се развалили отношенията на българите с маджарите; поне крал Бела IV се оплакал за това на папата⁹ в 1254 г., че току що опустошената му от татарите земя притъснвяват от изток руси и бродници, а от юг българи и босненци.¹⁰

Докато българският цар заплашвал сърбите и маджарите, Ватацес с нов поход успял да разшири владенията си в Македония. Стариот Теодор подстрекавал племенника си деспота *Михаил II* да отпочне война с византийците, обаче бързото нахлуване на императора осуетило планет му. Воден бил превзет, а Кастория и Девол се предали. Иван Главаш, Касторийският комендант, се присъединил към императора, комуто се покорил и албанският предводител Голъм (Γουλάρμος) от Елбасан (Ελβεσσον). Ватацес станал пълен господар на цѣлата област от Адриатическо море до Вардара, а именно на градовете: Кроя, Охрид и Прилеп (1254). В състава на Византийската държава сега отново влизали областите, които тя бѣ изгубила след Алексий III; и за да бже Ватацесовият успѣх пълен, оставало само да се превземе Цариград.

На 30 ноември 1254 год. Ватацес умрял; него наследвал талантливият му, но болезнен син *Теодор II Ласкарис*, женен за дъщерята на Асена II — Елена. Щом се научил Михаил Асена за